A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2012. december 6.*

„Uniós polgárság — EUMSZ 20. cikk — 2003/86/EK irányelv — Családegyesítési jog — Harmadik ország állampolgárságával rendelkező édesanyjukkal az állampolgárságuk szerinti tagállamban együtt élő kiskorú uniós polgárok — Az uniós polgárok kizárólagos felügyeleti jogát gyakorló anyák huzamos tartózkodási joga ezen tagállamban — Az anya harmadik ország állampolgárával kötött új házassága és az abból született, szintén harmadik ország állampolgárságával rendelkező gyermek révén létrejött új család — Családegyesítési kérelem az uniós polgárok származása szerinti tagállamban — Az új házastárs tartózkodási jogának elégséges források hiányára alapított megtagadása — A családi élet tiszteletben tartásához való jog — A kiskorú gyermek mindenekfelett való érdekének figyelembevétele”

A C-356/11. és C-357/11. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Korkein hallinto-oikeus (Finnország), a Bírósághoz 2011. július 7-én érkezett, 2011. július 5-i határozataival terjesztett elő az előtte

O.,

S.

és

a **Maahanmuuttovirasto** (C-356/11),

valamint

a **Maahanmuuttovirasto**

és

L. (C-357/11)

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: A. Rosas, a második tanács elnökeként eljáró bíró, U. Lõhmus, A. Ó Caoimh (előadó), A. Arabadjiev és C. G. Fernlund bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

* Az eljárás nyelve: finn.

hivatalvezető: V. Tourrès tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. szeptember 12-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– L. képviseletében J. Streng asianajaja,

– a finn kormány képviseletében J. Heliskoski, meghatalmazotti minőségben,

– a dán kormány képviseletében V. Pasternak Jørgensen és C. Vang, meghatalmazotti minőségben,

– a német kormány képviseletében T. Henze és A. Wiedmann, meghatalmazotti minőségben,

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: W. Ferrante avvocato dello Stato,

– a holland kormány képviseletében C. Wissels és B. Koopman, meghatalmazotti minőségben,

– a lengyel kormány képviseletében M. Szpunar, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében D. Maidani és E. Paasivirta, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2012. szeptember 27-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az EUMSZ 20. cikk értelmezésére vonatkoznak.

2 A kérelmeket egyrészt az O. és S., mindketten harmadik ország állampolgárai, és a Maahanmuuttovirasto (nemzeti bevándorlási hivatal) (C-356/11. sz. ügy), másrészt ez utóbbi és L., szintén egy harmadik ország állampolgára közötti (C-357/11. sz. ügy), családegyesítés jogcímén kért tartózkodási engedély elutasítása tárgyában folyamatban lévő két peres eljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2003/86 irányelv

3 A családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv (HL L 251., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 224. o.) (2), (4), (6) és (9) preambulumbekezdésének szövege az alábbi:

„(2) A családegyesítéssel kapcsolatos intézkedéseket a több nemzetközi jogi okmányban megállapított, a család védelmére és a családi élet tiszteletben tartására irányuló kötelezettségnek megfelelően kell elfogadni. Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és betartja különösen

[az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény] 8. cikkében és az Európai Unió alapjogi chartájában [a továbbiakban »a Charta«] elismert elveket.

[...]

(4) A családegyesítés a családi élet lehetővé tételének szükséges eszköze. Segít kialakítani a harmadik országok állampolgárainak a tagállamba való beilleszkedését megkönnyítő társadalmi-kulturális stabilitást, és ez egyúttal a gazdasági és társadalmi kohéziónak, mint a[z EK-]Szerződésben megállapított alapvető [európai] közösségi célkitűzésnek az elősegítését is szolgálja..

[…]

(6) A család védelme és a családi élet kialakítása vagy megőrzése érdekében a családegyesítési jog gyakorlásának lényeges feltételeit közös ismérvek alapján kell meghatározni.

[…]

(9) A családmag, vagyis a házastárs és a kiskorú gyermekek esetében, minden esetben a családegyesítést kell alkalmazni."

4 Az 1. cikkből kitűnik, hogy ezen irányelv célja a „családegyesítési jognak a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó harmadik országok állampolgárai által történő gyakorlása feltételeinek meghatározása."

5 Ugyanezen irányelv 2. cikke értelmében:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

a) »harmadik ország állampolgára«: az a személy, aki a Szerződés 17. cikke (1) bekezdésének értelmében nem az Unió polgára;

[…]

c) »családegyesítő«: egy harmadik országnak egy tagállamban jogszerűen tartózkodó állampolgára, és aki vagy akinek családtagjai az együttélés érdekében családegyesítésért folyamodnak;

d) »családegyesítés«: egy harmadik ország – egy tagállamban jogszerűen tartózkodó – állampolgára családtagjainak a tagállamba történő beutazása és ott-tartózkodása a családi egység megőrzése érdekében, függetlenül attól, hogy a családi kapcsolat a családegyesítő beutazása előtt vagy azt követően jött létre."

6 A 2003/86 irányelv 3. cikkének (1) és (3) kekezdése értelmében:

„(1) Ezt az irányelvet kell alkalmazni, ha a családegyesítő a tagállam által megadott, egy évig vagy annál hosszabb ideig érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkezik, és megalapozott kilátásai vannak a letelepedési jogosultság megszerzésére, ha családtagjai harmadik országok bármilyen jogállású állampolgárai

[…]

(3) Ezt az irányelvet nem kell az Unió polgárának családtagjaira alkalmazni.

7 Az említett irányelv 4. cikkének (1) bekezdése szerint:

„A tagállamok – ezen irányelv alapján és a IV. fejezetben, valamint a 16. cikkben megállapított feltételeknek való megfelelésre is figyelemmel – a következő családtagok beutazását és tartózkodását engedélyezik:

a) a családegyesítő házastársa;

b) a családegyesítő és házastársa kiskorú gyermekei […];

c) a családegyesítő kiskorú gyermekei […], ha a családegyesítő szülői felügyeleti joggal rendelkezik, és a kiskorú gyermekek az ő eltartottjai. […];

d) a házastárs kiskorú gyermekei […], ha a házastárs szülői felügyeleti joggal rendelkezik, és a kiskorú gyermekek az ő eltartottjai.

8 A beutazási és tartózkodási kérelem elbírálása során a tagállamoknak, összhangban ugyanezen irányelv 5. cikkének (5) bekezdésével, megfelelő figyelmet kell fordítaniuk a kiskorú gyermekek mindenekfelett való érdekeire.

9 A 2003/86 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése alapján:

„Amikor a családegyesítési kérelmet benyújtják, az érintett tagállam előírhatja a kérelmet benyújtó személy számára, hogy szolgáltasson bizonyítékot arra nézve, hogy a családegyesítő rendelkezik a következőkkel:

[…]

c) az érintett tagállam szociális segélyek rendszeréhez történő folyamodás nélkül a saját maga és családtagjai eltartásához elégséges állandó és rendszeres források. A tagállamok e forrásokat jellegükre és rendszerességükre hivatkozással értékelik, és figyelembe vehetik a nemzeti minimálbér és minimálnyugdíj szintjét, valamint a családtagok számát.”

10 Az említett irányelv 17. cikkének szövege a következő:

„A tagállamok megfelelően figyelembe veszik az érintett személy családi kapcsolatainak jellegét és szilárdságát, a tagállamban való tartózkodásának időtartamát és a származási országával való családi, kulturális és társadalmi kapcsolatai fennállását, amennyiben egy kérelmet elutasítanak, tartózkodási engedélyt visszavonnak, vagy annak megújítását megtagadják, vagy amennyiben úgy határoznak, hogy a családegyesítő vagy családtagjai kiutasítását rendelik el.”

A 2004/38 irányelv

11 Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a

90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 158., 77. o., magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet 5. kötet 46. o., helyesbítés: HL 2009. L 274., 47. o.) 1. cikkében az alábbiakat mondja ki:

„Ez az irányelv megállapítja:

a) az uniós polgárok és családtagjaik által a tagállamok területén a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog gyakorlására vonatkozó feltételeket [helyesen: a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jognak az uniós polgárok és családtagjaik által történő gyakorlására vonatkozó feltételeket];

b) az uniós polgárok és családtagjaik huzamos tartózkodáshoz való jogát a tagállamok területén;

[…]”

12 Az említett irányelv „Fogalommeghatározások” címet viselő 2. cikke szerint:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

1. »uniós polgár«: egy tagállam állampolgárságával rendelkező bármely személy;

2. »családtag«:

a) a házastárs;

[…]

c) az uniós polgár, házastársa […] egyenes ági leszármazottai, akik 21. életévüket nem töltötték be vagy eltartottak;

d) az uniós polgár, házastársa […] eltartott egyenes ági felmenői;

3. »fogadó tagállam«: az a tagállam, ahova az uniós polgár költözik azért, hogy a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát gyakorolja”.

13 Ugyanezen irányelv a „Kedvezményezettek” címet viselő 3. cikkének (1) bekezdésében az alábbiakat mondja ki:

„Ezt az irányelvet kell alkalmazni mindazokra az uniós polgárokra, akik olyan tagállamba költöznek, vagy olyan tagállamban tartózkodnak, amelynek nem állampolgárai, valamint az őket kísérő vagy hozzájuk csatlakozó, a 2. cikk 2. pontjában meghatározott családtagjaikra.”

A finn jog

14 A külföldiekről szóló törvény (Ulkomaalaislaki) 37. cikkének (1) bekezdése szerint:

„A jelen törvény alkalmazásában családtag a finnországi lakóhellyel rendelkező személy házastársa és a nőtlen, illetve hajadon gyermek, ha 18. életévét még nem töltötte be, és a felügyeleti jogot felette egy finnországi lakóhellyel rendelkező személy gyakorolja. Ha a finnországi lakóhellyel rendelkező személy egy kiskorú gyermek, a felette felügyeleti jogot gyakorló személy családtagnak minősül […]”

15 Az említett törvény 39. cikkének (1) bekezdése így szól:

„Tartózkodási engedély akkor bocsátható ki, e törvény eltérő rendelkezéseinek hiányában, ha a külföldi megfelelő anyagi fedezettel rendelkezik. Egyedi esetekben azonban el lehet tekinteni a megfelelő anyagi fedezetre vonatkozó feltételtől, amennyiben e kivételt kivételesen súlyos körülmények igazolják, vagy ha a gyermek mindenek fölött álló érdeke ezt megköveteli [...]”

16 Ugyanezen törvény 47. cikkének (3) bekezdése szerint:

„A folyamatos vagy állandó tartózkodási engedéllyel rendelkező külföldi személy családtagjai számára folyamatos tartózkodási engedélyt kell kiadni.”

17 A külföldiekről szóló törvény 66a. cikke szerint:

„Amennyiben a tartózkodási engedélyt családi kapcsolat fennállására alapítva kérik, az elutasítási okok vizsgálatának keretében figyelembe kell venni a külföldi személy családi kapcsolatainak jellegét és szilárdságát, az országban való tartózkodásának időtartamát, és a származási országával való családi, kulturális és társadalmi kapcsolatainak fennállását [...].”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A C-356/11. sz. ügy

18 S. ghánai állampolgár, aki állandó tartózkodási engedéllyel tartózkodik Finnországban, 2001. július 4-én házasságot kötött egy finn állampolgárral, amely házasságból 2003. július 11-én egy gyermek született. E gyermek finn állampolgársággal rendelkezik, és mindig Finnországban lakott. S. 2005. június 2. óta kizárólagos felügyeleti jogot gyakorolt a gyermek felett. A házasságát 2005. október 19-én felbontották. A gyermek apja Finnországban él.

19 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy S. finnországi tartózkodásának ideje alatt oktatásban vett részt, szülési szabadságot vett igénybe, szakmát tanult, és keresőtevékenységet folytatott.

20 2008. június 26-án S. házasságot kötött az elefántcsontparti állampolgársággal rendelkező O.-val. Az utóbbi 2008. július 3-án tartózkodási engedély iránti kérelmet nyújtott be a Maahanmuuttovirastohoz házasságuk jogcímén. Házasságukból 2009. november 21-én Finnországban egy ghánai állampolgárságú gyermek született, aki felett a szülői felügyeleti jogot a szülők közösen gyakorolják. O. S.-sel és annak két gyermekével él együtt.

21 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy O. 2010. január 1-jén egy évre szóló munkaszerződést kötött, amely szerint a rendes munkaidő napi 8 óra, a munkabér pedig óránként 7,50 euró. Nem nyújtott azonban be okiratokat annak bizonyítására, hogy valóban végzett munkát e munkaszerződés alapján.

22 A Maahanmuuttovirasto 2009. január 21-i határozatával elutasította a hozzá benyújtott tartózkodási engedély iránt kérelmet, mivel O. nem rendelkezett elégséges forrásokkal. Ezenfelül nem tartotta szükségesnek, hogy a jelen ügyben eltérjen a megélhetés megfelelő anyagi fedezetére vonatkozó feltételtől, amit a külföldiekről szóló törvény 39. cikkének (1) bekezdése akkor tesz lehetővé, ha azt kivételesen súlyos körülmények igazolják, vagy ha a gyermek érdeke ezt megköveteli.

23 A Helsingin hallinto-oikeus (helsinki közigazgatási bíróság) 2009. augusztus 27-i ítéletében elutasította az O. által benyújtott, a fenti határozat megsemmisítése iránti keresetet.

24 O. és S. ezért fellebbezést nyújtott be ezen ítélet ellen a Korkein hallinto-oikeus (legfelsőbb közigazgatási bíróság) előtt.

A C-357/11. sz. ügy

25 L., algériai állampolgár, 2003 óta jogszerűen tartózkodik Finnországban. Egy finn állampolgárral való házasságkötése folytán állandó tartózkodási engedélyt szerzett. E házasságból 2004-ben egy finn-algériai kettős állampolgársággal rendelkező gyermek született, aki mindig Finnországban élt. A házasságot 2004. december 10-én bontották fel, és L. szerezte meg a gyermekük feletti kizárólagos felügyeleti jogot. A gyermek apja Finnországban él.

26 2006. október 19-én L. házasságot kötött M. algériai állampolgárral, aki 2006 márciusában jogszerűen érkezett Finnországba, ahol politikai menedékjogot kért, és ahol állítása szerint 2006 áprilisa óta együtt élt L.-lel. 2006 októberében M.-et visszaküldték származási országába.

27 2006. november 29-én L. tartózkodási engedély iránti kérelmet nyújtott be a Maahanmuuttovirastóhoz házastársa javára házasságuk jogcímén.

28 2007. január 14-én a szóban forgó házasságból egy algériai állampolgársággal rendelkező gyermek született Finnországban, aki felett a felügyeleti jogot a két szülő közösen gyakorolja. Nem bizonyított, hogy M. találkozott-e gyermekével.

29 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból következik, hogy L. soha nem végzett kereső tevékenységet finnországi tartózkodása során. Jövedelme megélhetési segélyből és egyéb juttatásokból származik. Nem ismert, hogy házastársa is folytatott volna kereső tevékenységet Finnországban, jóllehet kifejezte abbéli meggyőződését, hogy nyelvtudására tekintettel lesz alkalma Finnországban munkát találni.

30 A Maahanmuuttovirasto 2008. augusztus 15-i határozatában elutasította M. tartózkodási engedély iránti kérelmét arra hivatkozva, hogy nincs biztosítva a megélhetéséhez szükséges megfelelő anyagi fedezet.

31 A Helsingin hallinto-oikeus 2009. április 21-i ítéletében helyt adott az L. által a szóban forgó határozat ellen benyújtott, megsemmisítés iránti keresetének. A Maahanmuuttovirasto ezután fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben a kérdést előterjesztő bírósághoz.

32 A Korkein hallinto-oikeus az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseiben kifejti, hogy – mivel megtagadták a tartózkodási engedély kiadását O. és M. számára – házastársuknak és az ő felügyeletük alá tartozó gyermekeknek, ideértve az uniós polgári jogállással rendelkező gyermekeket is, alkalmasint el kell hagyniuk az Európai Unió területét annak érdekében, hogy közös családi életet élhessenek. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság által a C-34/09. sz. Ruiz Zambrano-ügyben 2011. március 8-án hozott ítéletben (EBHT 2011., I-1177. o.) kimondott elvek alkalmazandóságának kérdésére keres választ.

33 Ezen összefüggésben a Korkein hallinto-oikeus úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

A C-356/11. sz. ügy

„1) Ellentétes-e az EUMSZ 20. cikkel biztos megélhetés hiányában a tartózkodási engedély valamely harmadik országbeli állampolgártól való megtagadása, ha a családi viszonyok úgy alakulnak, hogy a harmadik országbeli állampolgár házastársa felügyeleti jogot gyakorol egy uniós polgár gyermek felett, akinek a harmadik országbeli állampolgár nem vér szerinti apja, és aki felett az felügyeleti jogot sem gyakorol?

2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: másként ítélendő-e meg az EUMSZ 20. cikk hatása akkor, ha a tartózkodási engedéllyel nem rendelkező harmadik országbeli állampolgár, annak házastársa és az uniós polgár gyermek, aki felett a házastárs felügyeleti jogot gyakorol, közös háztartásban élnek?”

A C-357/11. sz. ügy

„1) Ellentétes-e az EUMSZ 20. cikkel biztos megélhetés hiányában a tartózkodási engedély valamely harmadik országbeli állampolgártól való megtagadása, ha a családi viszonyok úgy alakulnak, hogy a házastársa felügyeleti jogot gyakorol egy uniós polgár gyermek felett, akinek a harmadik országbeli állampolgár nem vér szerinti apja, és aki felett az felügyeleti jogot sem gyakorol, és a harmadik országbeli állampolgár sem házastársával, sem pedig az érintett gyermekkel nem él együtt?

2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: másként ítélendő-e meg az EUMSZ 20. cikk hatása akkor, ha a tartózkodási engedéllyel nem rendelkező és nem Finnországban élő harmadik országbeli állampolgárnak és házastársának közös gyermeke van, aki harmadik ország állampolgárságával rendelkezik, Finnországban él, és aki felett a két szülő közösen gyakorolja a felügyeleti jogot?”

34 A Bíróság elnöke 2011. szeptember 8-i végzésével, az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából egyesítette a C-356/11. és a C-357/11. sz. ügyeket. A kérdést előterjesztő bíróság azon kérelmét, hogy az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23a. cikke, valamint az akkor hatályos eljárási szabályzata 104a. cikke első bekezdésének megfelelően a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet gyorsított eljárásban bírálja el, a Bíróság elutasította.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

35 A kérdést előterjesztő bíróság a kérdéseivel, amelyeket együtt célszerű vizsgálni, lényegében arra vár választ, hogy az uniós jognak az uniós polgárságra vonatkozó rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az, ha valamely tagállam megtagadja a tartózkodási engedélyt családegyesítés jogcímén egy harmadik ország állampolgárától, jóllehet ez az állampolgár együtt kíván lakni házastársával, aki szintén harmadik ország állampolgára, és jogszerűen tartózkodik Finnországban, valamint olyan uniós polgár gyermek édesanyja, aki korábbi házasságából született, továbbá a jelenlegi házasságából született gyermekkel, aki szintén harmadik ország állampolgára.

36 A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben arra keres választ, hogy az a tény, hogy a tartózkodási engedélyt kérelmező személy házastársával közös háztartásban él, az uniós állampolgár gyermeknek nem vér szerinti apja, és e gyermek felett felügyeleti jogot sem gyakorol, kihat-e arra, hogy hogyan kell értelmezni az uniós polgárságra vonatkozó rendelkezéseket.

37 A finn, a dán, a német, az olasz, a holland és a lengyel kormány, valamint a Bizottság úgy véli, hogy az EUMSZ 20. cikkel nem ellentétes az a tény, hogy valamely tagállam az alapügyekben szóban forgóhoz hasonló helyzetben megtagadja a tartózkodási jogot egy harmadik országbeli állampolgártól.

38 Az említett kormányok és az említett intézmény lényegében úgy érvel, hogy a Bíróság által a fent hivatkozott, Ruiz Zambrano-ügyben hozott ítéletben kifejtett elvek messzemenően kivételes helyzetekre vonatkoznak, amelyekben egy nemzeti intézkedés alkalmazása megfosztaná az érintett uniós polgárokat a jogállásukkal összefüggő jogok lényegének tényleges élvezetétől. A jelen esetben azonban az alapügyek tényállásai lényegesen különböznek az említett ítéletet eredményező tényállásoktól. O. és M. ugyanis nem vér szerinti apák azon kiskorú, uniós polgársággal rendelkező gyermekek esetében, akikre e személyek a tartózkodási engedélyre való jogukat alapozni kívánják. Ez utóbbiak ugyanis e gyermek felett nem gyakorolnak felügyeleti jogot. Egyébiránt tekintve, hogy e gyermekek édesanyja Finnországban állandó tartózkodási joggal rendelkezik, az uniós polgár gyermekeik, ellentétben a fent hivatkozott, Ruiz Zambrano-ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügyben szóban forgó gyermekekkel, nem lennének kötelesek elhagyni az Unió területét. Ha ezen uniós polgárok édesanyja úgy döntene, hogy a családi egység fenntartása érdekében elhagyja az Unió területét, az nem annak lenne elkerülhetetlen következménye, hogy házastársuktól megtagadták a tartózkodási jogot.

39 A német és az olasz kormány többek között hangsúlyozza, hogy O. és M. nem tartozik az érintett uniós polgárok családmagjához, mivel ez utóbbiak tekintetében sem vér szerinti apának, sem a gyermekeket eltartó személynek nem minősül.

40 Elöljáróban pontosítani kell, hogy függetlenül attól a kérdéstől, hogy az alapeljárásokban szereplő kérelmezők a nemzeti jog rendelkezései alapján minek minősülnek, egyértelműen kiderül a Bíróság rendelkezésére álló iratanyagból, hogy az O. és M. által, családegyesítés jogcímén benyújtott tartózkodási engedély iránti kérelmek a Finnországban jogszerűen tartózkodó S.-re és L.-re, mint családegyesítőkre, vagyis olyan személyekre vonatkoznak, akikre tekintettel a családegyesítést kérelmezték.

Az uniós jog uniós polgárságra vonatkozó rendelkezéseiről

41 A 2004/38 irányelvvel kapcsolatban először is emlékeztetni kell arra, hogy ezen irányelv a tagállamokba való beutazás, illetve az ott-tartózkodás jogát nem biztosítja a harmadik országok valamennyi olyan állampolgára számára, aki valamely uniós polgár családtagja, hanem csupán azokat illetik meg e jogok, akik a szabad mozgáshoz való jogát az állampolgársága szerinti tagállamon kívüli más tagállamban való letelepedés útján gyakorló uniós polgár családtagjai (a C-127/08., sz., Metock és társai ügyben 2008. július 25-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6241. o.] 73. pontja, valamint a C-256/11. sz., Dereci és társai ügyben 2011. november 15-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-11315. o.] 56. pontja).

42 A jelen ügyben, mivel az érintett uniós polgárok, mindketten kiskorú gyermekek, soha nem gyakorolták a szabad mozgáshoz való jogukat, és mindig annak a tagállamnak a területén tartózkodtak, amelynek állampolgárai, meg kell állapítani, hogy nem tartoznak a „kedvezményezetteknek” a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fogalmába, így ez utóbbi sem rájuk, sem családtagjaikra nem alkalmazható (a fent hivatkozott, Dereci és társai ügyben hozott ítélet 57. pontja).

43 Az EUMSZ 20. cikket illetően Bíróságnak a korábbiakban alkalma nyílt megállapítani, hogy az alapügyben szóban forgó finn állampolgárságú gyermekekhez hasonló uniós polgár helyzetét, aki nem gyakorolta a szabad mozgáshoz való jogát, pusztán emiatt nem lehet teljesen belső – vagyis az uniós jog által szabályozott élethelyzetek egyikéhez sem kapcsolódó – helyzetnek tekinteni (lásd a fent hivatkozott, Ruiz Zambrano-ügyben hozott ítéletet, a C-434/09. sz. McCarthy-ügyben 2011. május 5-én hozott ítélet [EBHT 2011.,I-3375. o.] 46. pontját, valamint a fent hivatkozott, Dereci és társai ügyben hozott ítélet 61. pontját).

44 Tekintve, hogy az uniós polgárság célja, hogy a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása legyen, az S. és L. első házasságaiból származó gyermekek, mint tagállami állampolgárok, az EUMSZ 20. cikk (1) bekezdése szerinti uniós polgár jogállással rendelkeznek, tehát még állampolgárságuk szerinti

tagállammal szemben is hivatkozhatnak az e jogálláshoz kapcsolódó jogokra (lásd a fent hivatkozott, McCarthy-ügyben hozott ítélet 48. pontját, valamint a fent hivatkozott, Dereci-ügyben hozott ítélet 63. pontját).

45 Ennek alapján a Bíróság megállapította, hogy az EUMSZ 20. cikkel ellentétesek azok a nemzeti intézkedések, ideértve az uniós polgárok családtagjainak tartózkodását megtagadó határozatokat is, amelyek azzal a hatással járnak, hogy megfosztják az uniós polgárokat az uniós polgár jogállásuk révén biztosított jogok lényegének tényleges élvezetétől (lásd a fent hivatkozott, Ruiz Zambrano-ügyben hozott ítélet 42. pontját).

46 Végül is egy harmadik ország állampolgárának abban a tagállamban való tartózkodási jogát illetően, amelyben az említett tagállam állampolgárságával rendelkező és általa eltartott kiskorú gyermekei laknak, akik felett házastársával együtt közösen gyakorolja a felügyeleti jogot, a Bíróság azt állapította meg, hogy a tartózkodás megtagadása azzal a következménnyel járna, hogy az uniós polgársággal rendelkező, említett gyermekek kötelesek lennének elhagyni az Unió területét azért, hogy szüleikkel tartsanak, és ezért ezen uniós polgárok számára ténylegesen lehetetlen volna az uniós polgárként meglévő jogállásuk révén biztosított jogok lényegének gyakorlása (lásd a fent hivatkozott, Ruiz Zambrano-ügyben hozott ítélet 43. és 44. pontját).

47 Az uniós polgár jogállás révén biztosított jogok lényegének gyakorlásától való megfosztottságra vonatkozó feltétel olyan helyzetekre vonatkozott a Ruiz Zambrano-ügyben hozott ítélet, valamint a Dereci és társai ügyben hozott ítélet alapját képező ügyekben, amelyeket az jellemez, hogy az uniós polgár valójában kénytelen elhagyni nemcsak azon tagállam területét, amelynek állampolgára, hanem egyáltalán az Unió egészének területét is.

48 Ez a feltétel tehát igen különleges jellegű, mivel olyan helyzetekre vonatkozik, amikor kivételes jelleggel nem tagadható meg a tartózkodási jog harmadik ország olyan állampolgárától, aki egy tagállami állampolgár családtagja, mivel ellenkező esetben az ez utóbbi állampolgárt megillető uniós polgárság jogállás elveszítené hatékony érvényesülését (a fent hivatkozott, Dereci és társai ügyben hozott ítélet 67. pontja).

49 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság feladata azt eldönteni, hogy a családegyesítés jogcímén benyújtott tartózkodási engedély iránti kérelmek elutasítása az alapügyben szóban forgóhoz hasonló körülmények között megfosztja-e az érintetteket az uniós polgár jogállásuk révén biztosított jogok lényegének tényleges élvezetétől.

50 Ezen értékelés keretében figyelembe kell venni azt a tényt, hogy az uniós polgárok édesanyja állandó tartózkodási engedéllyel rendelkezik az érintett tagállamban, így jogilag sem őt, sem az általa eltartott uniós polgárokat nem terheli semmilyen kötelezettség arra vonatkozóan, hogy az adott tagállam, valamint az Unió egészének területét elhagyják.

51 Annak a kérdésnek a vizsgálata szempontjából, hogy az érintett uniós polgárok számára ténylegesen lehetetlen volna az uniós polgár jogállásuk révén biztosított jogok lényegének gyakorlása, jelentőséggel bír a családegyesítők szülői felügyeletének kérdése is, és az a tény is, hogy a gyermekek új családba kerültek. Először is, mivel S. és L. az érintett kiskorú uniós polgárok kizárólagos felügyeleti jogát gyakorolja, amenyiben úgy döntene, hogy a családi egység fenntartása céljából elhagyják annak a tagállamnak a területét, amelynek állampolgárságával gyermekeik rendelkeznek, az azzal a hatással járna, hogy megfosztja az említett uniós polgárokat a vér szerinti apjukhoz fűződő kapcsolatuktól, amennyiben ilyen kapcsolat ez idáig egyáltalán létezett. Másrészt viszont, amennyiben úgy döntene, hogy e tagállam területén maradnak a kiskorú uniós polgárok és vér szerinti apjuk közti esetleges kapcsolat fenntartása érdekében, az károsan hatna a harmadik ország állampolgárságával rendelkező többi gyermekeik vér szerinti apjukkal fenntartott kapcsolatára.

52 E tekintetben mindenesetre pusztán az a tény, hogy gazdasági okokból vagy a családi egységnek az Unió területén történő fenntartása érdekében kívánatosnak tűnhet, ha harmadik ország állampolgáraiból és kiskorú uniós polgárokból álló családjának tagjai, e polgárral együtt tartózkodhatnának azon tagállam területén, melynek állampolgárságával ez utóbbi rendelkezik, önmagában nem elégséges annak megállapításához, hogy az uniós polgár kénytelen volna elhagyni az Unió területét, amennyiben e tartózkodási jogot nem adnák meg számára (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott, Dereci és társai ügyben hozott ítélet 68. pontját).

53 A jelen ítélet 49. pontjában említett megfontolások keretében – melynek eldöntése a kérdést előterjesztő bíróság feladata – azonban az utóbbi bíróságnak kell megvizsgálnia az adott ügy minden körülményét annak meghatározása érdekében, hogy az alapügyben szóban forgó, tartózkodási engedélyt megtagadó határozatok akadályozzák-e az uniós polgárokat megillető uniós polgárság jogállás hatékony érvényesülését.

54 Az a tény, hogy az a személy, aki számára tartózkodási engedélyt családegyesítés jogcímén kérelmezték, a családegyesítővel és a többi családtagjával együtt lakik-e, vagy sem, e vizsgálat során nem meghatározó, mivel nem zárható ki, hogy a családegyesítés által érintett család egyes tagjai a család többi részétől függetlenül érkeznek az érintett tagállamba.

55 Ezenfelül meg kell állapítani, hogy – ellentétben a német és az olasz kormány érvelésével – még ha a fent hivatkozott, Ruiz Zambrano-ügyben hozott ítéletben kimondott elvek csak kivételes körülmények között is alkalmazandók, a Bíróság ítélkezési gyakorlatából nem következik, hogy ezen elvek alkalmazása olyan helyzetekre korlátozódna, amelyekben a harmadik ország állampolgára, aki számára a tartózkodási jogot kérelmezték, továbbá az uniós polgár kiskorú gyermek között vér szerinti kapcsolat áll fenn, amelyből esetlegesen a kérelmező tartózkodási joga származhatna.

56 Figyelmbe kell venni ellenben mind az érintett, kiskorú uniós polgárok édesanyjának állandó tartózkodási jogát, mind azt a tényt, hogy a harmadik országbeli állampolgárok, akik számára a tartózkodási jogot kérelmezték, sem jogi, sem gazdasági vagy érzelmi szempontból nem viselik ezen uniós polgárok gondját, annak a kérdésnek a vizsgálatánál, hogy ez utóbbiak számára a tartózkodást megtagadó határozatok következményeképpen lehetetlen volna a jogállásuk révén biztosított jogok lényegének gyakorlása. Ugyanis, ahogy a főtanácsnok is rámutatott indítványának 44. pontjában, éppen az eltartotti viszony a kiskorú uniós polgár és a harmadik ország állampolgára között, akitől megtagadták a tartózkodás jogát, az, amely akadályozza az uniós polgárság hatékony érvényesülését, tekintve hogy ez az eltartotti viszony vezet ahhoz, hogy az az uniós polgár az ilyen elutasító határozat következményeképpen valójában kénytelen elhagyni nemcsak azon tagállam területét, amelynek állampolgára, hanem egyáltalán az Unió egészének területét is (lásd a fent hivatkozott, Ruiz Zambrano-ügyben hozott ítélet 43. és 45. pontját, valamint a Dereci és társai ügyben hozott ítélet 65–67. pontját).

57 A kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok függvényében a Bíróság rendelkezésére álló információk alapján úgy tűnik, hogy az eltartotti viszony az alapügyekben nem áll fenn.

58 A fentiekre tekintettel meg kell állapítani, hogy az EUMSZ 20. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, ha valamely tagállam megtagadja a családegyesítés jogcímén kérelmezett tartózkodási engedélyt egy harmadik ország állampolgárától, még ha ez az állampolgár együtt is kíván lakni házastársával, aki szintén harmadik ország állampolgára, és jogszerűen tartózkodik az említett tagállamban, valamint egy olyan gyermek anyja, aki a korábbi házasságából született, és uniós polgár, továbbá a jelenlegi házasságából született gyermekkel, aki szintén harmadik ország állampolgára, amennyiben az ilyen elutasítás nem fosztja meg az érintett uniós polgárt az uniós polgár jogállás révén biztosított jogok lényegének tényleges gyakorlásától, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

59 Amennyiben e bíróság megállapítja, hogy az előtte folyamatban lévő ügy körülményei között az alapügyben szóban forgó, tartózkodási engedélyeket megtagadó határozatok nem eredményezik a jogok gyakorlásától való megfosztást, továbbra is kérdés, hogy más alapokon, különösen a családi élet védelmére vonatkozó jogszabályok alapján megtagadható-e O.-tól és M.-től a tartózkodási jog. Ezt a kérdést az alapvető jogok védelmére vonatkozó rendelkezések keretében és azok konkrét alkalmazhatósága szerint kell vizsgálni (lásd a fent hivatkozott, Dereci és társai ügyben hozott ítélet 69. pontját).

60 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság – ítélkezési gyakorlatának megfelelően – figyelembe vehet olyan uniós jogi normákat, amelyekre a nemzeti bíróság kérdése megfogalmazásakor nem hivatkozott, és amelyek hasznosak lehetnek az utóbbi előtt folyamatban lévő ügy megítéléséhez (lásd különösen a C-392/05. sz. Alevizos-ügyben 2007. április 26-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-3505. o.] 64. pontját).

A 2003/86 irányelvről

61 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelmeiben anélkül hivatkozott a 2003/86 irányelvre, hogy azzal kapcsolatban kérdést tett volna fel.

62 Hasonlóan a finn és részben az olasz, a holland és a lengyel kormány, valamint a Bizottság is úgy érvel, hogy O. és M. tartózkodási jogát és családjuk helyzetét a 2003/86 irányelv fényében vizsgálták meg, illetve kell megvizsgálni.

63 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a hivatkozott irányelv 1. cikke alapján ezen irányelv célja a családegyesítési jognak a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó harmadik országok állampolgárai által történő gyakorlása feltételeinek meghatározása.

64 A családtag fogalom ugyanezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdése szerinti meghatározása magában foglalja a családegyesítő házastársát, a családegyesítő és házastársa közös kiskorú gyermekeit, valamint a családegyesítő és házastársa kiskorú gyermekeit, amennyiben gyermekeik felett felügyeleti joggal rendelkeznek, és gyermekeik az ő eltartottjaik.

65 Következésképpen a családmagot, amelyre a 2003/86 irányelv (9) preambulumbekezdése hivatkozik, az uniós jogalkotó tág értelemben határozta meg.

66 Ugyanakkor a hivatkozott irányelv 3. cikkének (3) bekezdése alapján azt nem kell az Unió polgárának családtagjaira alkalmazni.

67 A Dereci és társai ügyben hozott ítélet 48. pontjában a Bíróság megállapította, hogy tekintettel arra, hogy az alapeljárások keretében az uniós polgárok azok, akik valamely tagállam területén tartózkodnak, és harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagjaik kívánnak az adott állam területére belépni és ott tartózkodni ezen polgárokkal, a 2003/86 irányelv nem alkalmazható harmadik országok állampolgáraira.

68 Ugyanakkor, ellentétben a fent hivatkozott, Dereci és társai ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügyre jellemző körülményekkel, S. és L. egy harmadik országnak egy tagállamban jogszerűen tartózkodó állampolgárai, akik családegyesítésért folyamodnak. El kell tehát ismerni, hogy a 2003/86 irányelv 2. cikkének c) pontja értelmében „családegyesítőnek” minősülnek. Egyébiránt ez utóbbiak házastársaikkal közös gyermekei szintén harmadik ország állampolgárai, és így nem részesülhetnek az EUMSZ 20. cikk által biztosított uniós polgár jogállásban.

69 Tekintettel a 2003/86 irányelvnek a családegyesítés elősegítésére irányuló céljára (a C-578/08. sz. Chakroun-ügyben 2010. március 4-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-1839. o.] 43. pontja), valamint arra a védelemre, amelyben ezen irányelv a harmadik országok állampolgárait és különösen a kiskorúakat részesíteni kívánja, nem zárható ki ezen irányelv alkalmazása kizárólag azon tény alapján, hogy egy kiskorú harmadik országbeli állampolgár szülője egyben egy korábbi házasságából származó uniós polgár szülője is.

70 A 2003/86 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése a tagállamok részére pontos, pozitív kötelezettségeket ír elő, amelyeknek világosan meghatározott alanyi jogok felelnek meg. Ezen irányelv az általa meghatározott esetekben a tagállamok részére mérlegelési mozgástér nélkül előírja a családegyesítő bizonyos családtagjai családegyesítésének engedélyezését (lásd a C-540/03. sz., Parlament kontra Tanács ügyben 2006. június 27-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-5769. o.] 60. pontját).

71 Az említett rendelkezés ugyanakkor nem sérti többek között a 2003/86 irányelv IV. fejezetében előírt feltételeket. Ugyanezen irányelv 7. cikk (1) bekezdésének c) pontja is ezen feltételek egyikét tartalmazza, és lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy előírják a kérelmet benyújtó személy számára, hogy szolgáltasson bizonyítékot arra nézve, hogy a családegyesítő rendelkezik az érintett tagállam szociális segélyek rendszeréhez történő folyamodás nélkül a saját maga és családtagjai eltartásához elégséges állandó és rendszeres forrásokkal. Ugyanezen rendelkezés pontosítja, hogy a tagállamok e forrásokat jellegükre és rendszerességükre hivatkozással értékelik, és figyelembe vehetik a nemzeti minimálbér és minimálnyugdíj szintjét, valamint a családtagok számát.

72 A hivatkozott 4. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban először is ki kell emelni, hogy a 2003/86 irányelv előírásai alapján a családegyesítési kérelem egyedi vizsgálata főszabály szerint a családegyesítő, és nem azon harmadik országbeli állampolgár forrásaira irányul, aki számára a tartózkodási jogot családegyesítés jogcímén kérelmezték (lásd a fent hivatkozott, Chakroun-ügyben hozott ítélet 46. és 47. pontját).

73 Egyébként az említett források esetén a „szociális segélyek rendszeréhez történő folyamodásnak” a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének c) pontjában szereplő fordulata nem engedi a tagállam számára, hogy megtagadja a családegyesítést olyan családegyesítőtől, aki igazolja, hogy a saját maga és családtagjai eltartásához elégséges állandó és rendszeres forrásokkal rendelkezik, azonban jövedelmének szintjére tekintettel a rendkívüli körülményekből adódóan szükséges, egyénileg megállapított megélhetési költségek fedezéséhez rendkívüli szociális segély igénybevételére jogosult, vagy jövedelemtámogató intézkedéseket vehet igénybe (lásd a fent hivatkozott, Chakroun-ügyben hozott ítélet 52. pontját).

74 Továbbá, mivel a családegyesítés engedélyezése tekinthető főszabálynak, a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének c) pontjában foglalt lehetőséget szűken kell értelmezni. A tagállamok tehát csak oly módon élhetnek a számukra biztosított mérlegelési mozgástérrel, hogy az ne veszélyeztesse az irányelv célját, valamint hatékony érvényesülését (a fent hivatkozott, Chakroun-ügyben hozott ítélet 43. pontja).

75 Végül emlékeztetni kell arra, hogy a 2003/86 irányelv (2) preambulumbekezdéséből is kitűnik, hogy ezen irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat és betartja a Charta által rögzített elveket.

76 A Charta – amely az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 8. cikkének (1) bekezdése által biztosított jogokhoz kapcsolódó jogokat rögzít – a 7. cikkében elismeri a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jogot. A Charta e rendelkezését a gyermek mindenekfelett álló – a 24. cikkének (2) bekezdésében elismert – érdekének figyelembevételére vonatkozó kötelezettséggel összefüggésben kell olvasni, figyelembe véve a gyermeknek a szülőjével való rendszeres és személyes kapcsolattartásra vonatkozó – ugyanezen cikk (3) bekezdésében kifejezett – szükségét (lásd a fent hivatkozott, Parlament kontra Tanács ügyben hozott ítélet 58. pontját és a C-403/09. PPU. sz. Detiček-ügyben 2009. december 23-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-12193. o.] 54. pontját).

77 A 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének c) pontja nem értelmezhető és alkalmazható olyan módon, hogy annak alkalmazása sértse a Charta említett rendelkezéseiben kimondott alapvető jogokat.

78 Tehát a tagállamoknak, amellett hogy saját nemzeti jogukat az uniós joggal összhangban kell értelmezniük, arra is ügyelniük kell, hogy a másodlagos uniós jog valamely szabályának ne olyan értelmezését vegyék alapul, amely ellentétes az uniós jogrend révén védelemben részesített alapvető jogokkal (lásd a fent hivatkozott, Parlament kontra Tanács ügyben hozott ítélet 105. pontját és a fent hivatkozott, Detiček-ügyben hozott ítélet 34. pontját).

79 Kétségtelen, hogy a Chartának a családi életnek a gyermek szempontjából való fontosságát hangsúlyozó 7. és 24. cikke nem értelmezhető oly módon, hogy az államokat megfosztja a családegyesítési kérelmek mérlegelésének az államok rendelkezésére álló lehetőségétől (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott, Parlament kontra Tanács ügyben hozott ítélet 59. pontját).

80 Ugyanakkor egy ilyen vizsgálat során, amely többek között megállapítja, hogy teljesülnek-e a 2003/86 irányelv 7. cikk (2) bekezdésében előírt feltételek, ezen irányelv rendelkezéseit a Charta 7. cikkének, valamint 24. cikke (2) és (3) bekezdésének fényében kell értelmezni és alkalmazni, amint az egyébként ezen irányelv (2) preambulumbekezdéséből, továbbá 5. cikkének (5) bekezdéséből is kiderül, amely arra kötelezi a tagállamokat, hogy a szóban forgó családegyesítési kérelmeket az érintett gyermekek érdekeinek figyelembevételével vizsgálják a családi élet elősegítése érdekében.

81 Az illetékes nemzeti hatóságok feladata a 2003/86 irányelv végrehajtása és a családegyesítési kérelmek vizsgálata során, hogy az összes szóban forgó érdek kiegyensúlyozott és méltányos értékelését elvégezze, különösen figyelembe véve az érintett gyermekek érdekeit

82 A fentiekre tekintettel a feltett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy

– Az EUMSZ 20. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, ha valamely tagállam megtagadja a családegyesítés jogcímén kérelmezett tartózkodási engedélyt egy harmadik ország állampolgárától, még ha ez az állampolgár együtt is kíván lakni házastársával, aki szintén harmadik ország állampolgára, és jogszerűen tartózkodik az említett tagállamban, valamint olyan uniós polgár gyermek anyja, aki a korábbi házasságából született, továbbá a jelenlegi házasságából született gyermekkel, aki szintén harmadik ország állampolgára, amennyiben az ilyen elutasítás nem fosztja meg az érintett uniós polgárt az uniós polgár jogállás révén biztosított jogok lényegének tényleges gyakorlásától, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

– Az alapügyben szóban forgó, családegyesítés jogcímén benyújtott tartózkodási engedély iránti kérelmek a 2003/86 irányelv hatálya alá tartoznak. Ezen irányelv 7. cikk (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy a tagállamok ugyan megkövetelhetik annak igazolását, hogy a családegyesítő a saját maga és családtagjai eltartásához elégséges állandó és rendszeres forrásokkal rendelkezik, e jogosultsággal azonban csak a Charta 7. cikkének, valamint 24. cikke (2) és (3) bekezdésének fényében élhetnek, amely arra kötelezi a tagállamokat, hogy a családegyesítési kérelmeket az érintett gyermekek érdekeinek figyelembevételével és a családi élet elősegítése érdekében olyan módon vizsgálják, hogy az ne veszélyeztesse sem az irányelv célját, sem annak hatékony érvényesülését. A kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia, hogy az alapügyben szóban forgó, tartózkodási engedélyt megtagadó határozatokat e követelmények tiszteletben tartásával hozták-e meg.

A költségekről

83 Mivel ez az eljárás az alapeljárásokban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

Az EUMSZ 20. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, ha valamely tagállam megtagadja a családegyesítés jogcímén kérelmezett tartózkodási engedélyt egy harmadik ország állampolgárától, még ha ez az állampolgár együtt is kíván lakni házastársával, aki szintén harmadik ország állampolgára, és jogszerűen tartózkodik az említett tagállamban, valamint olyan uniós polgár gyermek anyja, aki a korábbi házasságából született, továbbá a jelenlegi házasságából született gyermekkel, aki szintén harmadik ország állampolgára, amennyiben az ilyen elutasítás nem fosztja meg az érintett uniós polgárt az uniós polgár jogállás révén biztosított jogok lényegének tényleges gyakorlásától, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

Az alapügyben szóban forgó, családegyesítési jogcímű tartózkodási engedély iránti kérelmek a 2003/86 irányelv hatálya alá tartoznak. A családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv 7. cikk (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy a tagállamok ugyan megkövetelhetik annak igazolását, hogy a családegyesítő a saját maga és családtagjai eltartásához elégséges állandó és rendszeres forrásokkal rendelkezik, e jogosultsággal azonban csak az Európai Unió alapjogi chartája 7. cikkének, valamint 24. cikke (2) és (3) bekezdésének fényében élhetnek, amely arra kötelezi a tagállamokat, hogy a családegyesítési kérelmeket az érintett gyermekek érdekeinek figyelembevételével és a családi élet elősegítése érdekében olyan módon vizsgálják, hogy az ne veszélyeztesse sem az irányelv célját, sem annak hatékony érvényesülését. A kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia, hogy az alapügyben szóban forgó, tartózkodási engedélyt megtagadó határozatokat e követelmények tiszteletben tartásával hozták-e meg.

Aláírások